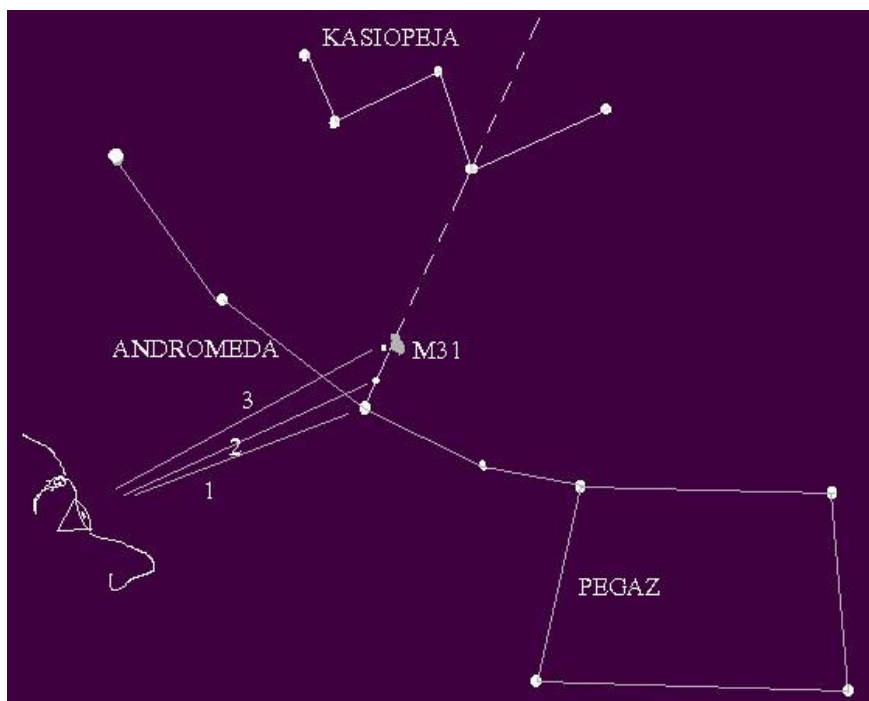

Recimo, da vsaj pet primerno svetlih zvezd na večjem ali manjšem kosu neba lahko oblikujemo v zvezdni štirikotnik in eno zvezdo zraven ostalih štirih zvezd tako, da vseh pet skupaj zgleda kot nekakšen štirikotnik z repkom ali lonček s kratkim ročajem ali voz z ojesom (če vključimo samo malo domišljije), potem smo sestavili nebesni voz. Štirikotnik je lahko kvadrat, pravokotnik ali trapez. Pri nebesnih vozovih je štirikotnik večinoma trapez, kajti zvezdni kvadrat je na nebu težko dobiti. Vozovi pa imajo krajša ali daljša ojesa (od ene do štirih zvezd). Seveda brez domišljije ne gre. Vsega skupaj je na nebu pet vozov.

Vozovi na nebu

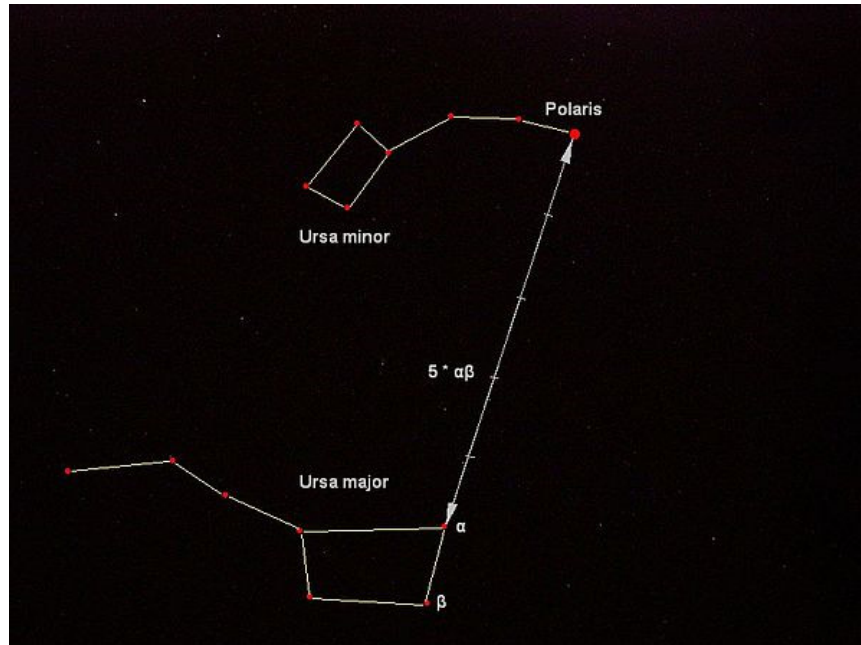
Opis in kratka navodila za opazovanje

Največji nebesni voz sestavljata ozvezdji Andromede in Pegaza skupaj z osmimi najbolj svetlimi in tudi znanimi zvezdami. Zvezde Pegaza predstavljajo voz, zvezde Andromede pa oje (op. da ne bo pomote, zvezda Alfa Andromede leži v Pegazovem štirikotniku levo zgoraj. S tem sem povedal vse.). Ta voz zavzame zelo velik nebesni del. Najlepše ga opazujemo jeseni.

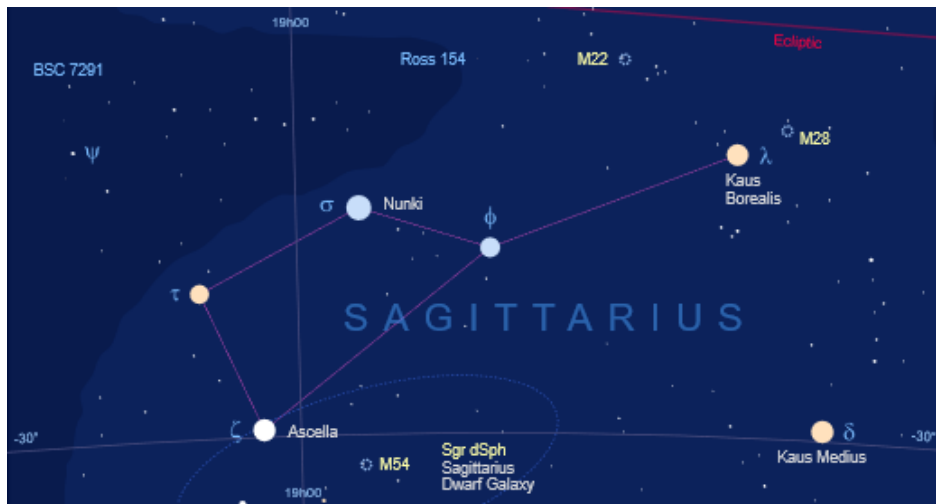
Največji nebesni voz, ki ga sestavlja osem najsvetlejših zvezd Andromede (5 zvezd) in Pegaza (3 zvezde). Prikazano je še, kako izsledimo (1→2→3) galaksijo v Andromedi M 31.

Drugi in tretji nebesni voz po velikosti sta Veliki voz in Mali voz, ki ju dobro poznamo. Vsak voz sestavlja sedem dobro razpoznavnih zvezd. To posebno velja za Veliki voz, v katerem poznamo vse zvezde celo po imenih. V Malem vozu pa je na koncu ojesa zvezda Severnica. Opazujemo ju lahko vsako jasno noč.

**Veliki voz (U. major) in Mali voz (U. minor) s Severnico (Polaris).
Prikazano je še, kako po Velikem vozu najdemo Severnico.**

Četrti nebesni voz leži v ozvezdju Strelca. Ni preveč velik. Dobro moramo poznati ozvezdje Strelca, da izsledimo voz. Opazujemo ga v poletnih mesecih. Večinoma povežemo v skupino pet razmeroma še kar svetlih zvezd Zeta, Tau, Sigma, Fi in Lambda Strelca (nekateri povežejo še kako zvezdo zraven, na primer Delta Strelca). Rečejo mu tudi Mlečni voz ali Mlečna skleda oziroma Mlečna zajemalka, saj si lahko predstavljamo, da iz nje zlivamo mleko. Strelca in Mlečna skleda oziroma zajemalka v njem namreč ležita v Rimski ali Mlečni cesti, kjer je "mleka v izobilju".

Mlečni voz ali Mlečna skleda (zajemalka) v Strelcu.

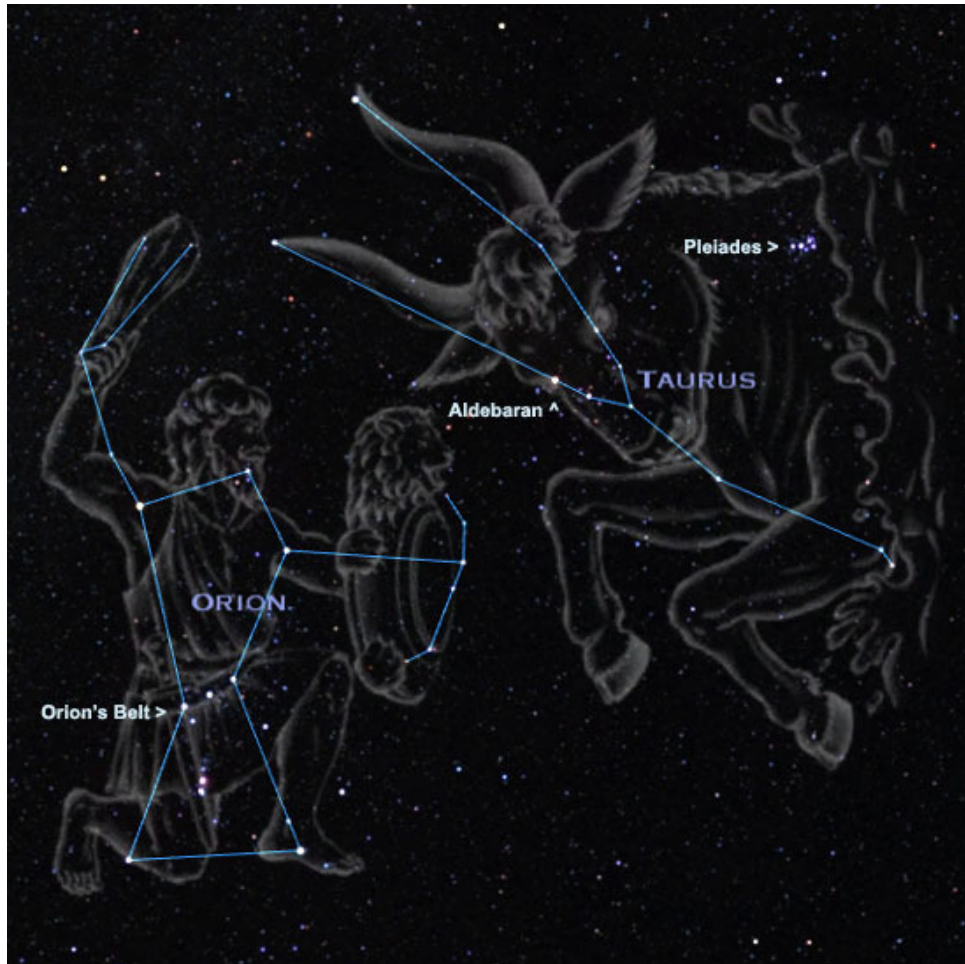
Petemu in najmanjšemu nebesnemu vozu s petimi drobnimi zvezdami bi lahko rekli kar nebesni voziček, tako majhen je. Viden je s prostimi očmi, a moramo vedeti, kje ga iskati na nebu. Najdemo ga v ozvezdju Bik in ga dobro poznamo. Nekateri ga zamenjujejo za Mali voz, a ni. Najmanjši nebesni voz na nebu predstavljajo Plejade, to je znamenita nebesna zvezdna kopica, o kateri so spletene številne mitološke zgodbe. Nekaj jih lahko preberete tudi na tem spletu.

Najmanjši nebesni voziček najlepše opazujemo v jesenskih nočeh, sicer pa od novembra do marca, pozimi tudi skupaj z Orionom, ki zasleduje Plejade in jim zvesto sledi noč za nočjo.

Najmanjši nebesni voz – Plejade.

Iz naših krajev lahko dobro opazujemo vseh pet nebesnih vozov. Tudi jih ni težko izslediti. Morda še najtežje najdemo najmanjšega. Da bi ga čim lažje izsledili, spodaj prilagamo sliko lovca Orion, ki po nebu preganja Bika in Plejade v njem.

Lega najmanjšega nebesnega voza na nebu.

Vse slike so s spleta.

Seveda pa ne predlagam, da bi vozove samo opazovali, ampak z njimi naredili tudi kakšno raziskovalno nalogo, recimo, da jih fotografirate kar s pametnim telefonom. S fotografijo Velikega in/ali Malega voza pa lahko celo ugotovite kotno hitrost, s katero se vrtili nebesna kroglja. Torej, na delo.